

Na osnovu članova 19. i 21. Statuta Saveta za štampu i članova 15. i 16. Poslovnika o radu Komisije za žalbe, Komisija za žalbe Saveta za štampu u sastavu: Jelena Petković, Tamara Skrozza, Filip Švarn, Jelka Jovanović, Rodoljub Šabić, Ana Martinoli, Sanja Pavlović, Milena Vasić i Zlatko Čobović, na sednici održanoj 26. 9. 2024. godine, jednoglasno donosi

ODLUKU

Tekstom “Američki NED sponzoriše proteste protiv srpske vlade”, odnosno „Kina otkriva: Amerika stoji iza pokušaja obojene revolucije u Srbiji“, objavljenim 17. avgusta 2024. godine u štampanom i onlajn izdanju, kao i neobjavljivanjem odgovora na tekst, dnevni list „Politika“ i portal „Politika.rs“

1. prekršili su tačke 1, 4 i 5 Odeljka I (Istinitost izveštavanja) Kodeksa novinara Srbije o obavezi novinara da tačno, objektivno, potpuno i blagovremeno izvesti o događajima od interesa za javnost, poštujući pravo javnosti da sazna istinu i držeći se osnovnih standarda novinarske profesije, da, kada je neophodno, konsultuje što više izvora i da im omogući da iznesu svoj stav, kao i odredbu po kojoj je sa novinarstvom nespojivo objavljivanje neosnovanih optužbi, kleveta i glasina,

2. prekršili su tačku 6 Odeljka IV (Odgovornost novinara), po kojoj novinar mora da neguje etiku i kulturu javne reči, poštuje pravo na odgovor, izvinjenje i ispravku i dužan je da blagovremeno objavi odgovarajuću ispravku,

3. prekršili su i tačke 1, 2 i 3 Odeljka V (Novinarska pažnja), po kojima je novinar obavezan da pristupa poslu sa dužnom profesionalnom pažnjom, ne sme slepo da veruje izvoru informacija, mora da vodi računa o tome da izvori informacija često slede svoje interese ili interese društvenih grupa kojima pripadaju i prilagođavaju svoje iskaze tim interesima, kao i da mora biti svestan da prećutkivanje činjenica koje mogu bitno da utiču na stva javnosti o nekom događaju jednako njihovom namernim iskrivljivanju ili iznošenju laži.

Nalaže se se dnevnom listu “Politika” i portalu “Politika.rs” da ovu odluku objave u roku od pet dana od dana dostavljanja odluke.

Odluka Komisije biće objavljena na sajtu Saveta za štampu (www.savetzastampu.rs) i dostupna javnosti.

OBRAZLOŽENJE

Žalbu Savetu za štampu podneli su zajedno Asocijacija lokalnih i nezvisnih medija Lokal pres, Simplicity doo, Glas građana Šumadije i Bujanovačke zbog teksta koji prenosi rezultate analize Ministarstva spoljnh poslova NR Kine, a koji, po tvdnjama žalilaca, sadrži neistinite i neprofesionalne informacije, te „Politika“, sa namerom ili iz neznanja, iznosi spinovane

Kraljice Natalije 28
11000 Beograd
tel: (011) 30 67 320
www.savetzastampu.rs

informacije vezane za saradnju Lokal presa i lokalnih medija sa NED-om. U tekstu se između ostalog projekat „Jačanje kapaciteta lokalnih medija“, koji uz finansijsku podršku NED sprovode podnosioci žalbe objašnjava pokušajem stvaranja uslova za izvođenje „obojene revolucije“ i prekranje političke scene naše zemlje u skladu sa interesima ove organizacije i njenih političkih mentora. Podnosioci žalbe su istakli da je sa ozbiljnim i odgovornim novinarstvom nespojivo objavljivanje ovakvih neosnovanih optužbi i kleveta, te da je autor od žalitelja lako i bez problema mogao da dobije odgovore da se držao principa novinarstva koji ga obavezuje na konsultovanje više izvora. U žalbi je navedeno da je prekršeno više tačaka iz poglavlja Istinitost izveštavanja i Novinarska pažnja, kao i da redakcija nije objavila odgovor na tekst, koji je dostavljen 30. avgusta 2024. godine. Podseća se i na sličan slučaj iz 2015. godine, kada su tekstom o kojem je takođe odlučivao Saveta za štampu, gotovo na istovetan način obesmišljavane aktivnosti lokalnih medija i izražava žaljenje što „Politika“ primenjuje istu praksu nepoštovanja Kodeksa novinara.

Redakcija „Politike“ nije odgovorila na žalbu.

Komisija za žalbe je jednoglasno zaključila da u tekstu informacije nisu saopštene u skladu sa profesionalnim standardima – tačno, objektivno i potpuno i držeći se prava javnosti da zna istinu. Tekst je objavljen na osnovu analize kineskog ministarstva, bez bilo kakvog pokušaja dodatne provere i potvrđivanja informacija, iako su iznete veoma ozbiljne optužbe protiv podnosilaca žalbe da stvaraju uslova za izvođenje ‘obojene revolucije’. Čitaocima pritom nisu predloženi nikakvi dokazi koji bi potkrepili ove optužbe, dok podnosioci žalbe redakcija uopšte nije kontaktirala.

“Politika” je, umesto da postupi u skladu sa pravilima profesionalne pažnje, odlučila da slepo veruje samo jednom izvoru, kao i da namerno izostavi bilo kakvo dodatno objašnjenje koje ne bi išlo u prilog već postavljenim tezama. “Politika” je bezrezervno prihvatila, prenela i elaborirala analizu Ministarstva spoljnih poslova Kine, kvalifikujući aktivnost NED kao “paravan za subverzivni američki pristup u inostranstvu... podsticanje podela i konfrontacije, dezinformisanje javnog mnjenja i sprovođenje ideološke infiltracije pod izgovorom promovisanja demokratije, a što je u tim zemljama izazvalo brojne ozbiljne posledice....”. Posebno je istaknut “subverzivni nastup NED prema Srbiji“... „pokušaj stvaranja uslova za izvođenje ‘obojene revolucije’ i prekranje političke scene naše zemlje“, a da pri tom nisu ni pomenuti stvarni projekti, aktivnosti i rezultati Lokal presa i tri lokalna medija koja se takođe optužuju.

Uz sve to, medij nije objavio ni dostavljeni demanti, čime je prekršena i tačka 6 poglavlja IV.

Beograd, 26. 9. 2024.

Predsedavajući

Zlatko Čobović

Kraljice Natalije 28
11000 Beograd
tel: (011) 30 67 320
www.savetzastampu.rs